

## Plovdivská slavistika v minulém roce oslavila kulaté jubileum (Paisijova čtení 2018)

Jakub Mikulecký (Praha)

Ve dnech 8. až 10. 11. 2018 se v bulharském Plovdivu uskutečnila jubilejní mezinárodní vědecká konference *Paisijova čtení*. Plovdivská filologie si na konferenci připomněla 45 let své existence a slavnostní ráz měla také tradičně hojně navštěvovaná sekce slavistiky, která na konferenci oslavila 40 let své plovdivské existence. Od té doby Plovdivská univerzita udělila diplomy celkem 576 absolventům v oboru slovanské filologie celkem ve třech profilech – bohemistika (243), polonistika (196) a konečně v nejmladším srbském a chorvatském profilu (139). Jubilejní *Paisijova čtení* v roce 2018 měla nadstandardně vysokou zahraniční účast. Na konferenci vystoupilo úhrnem 232 odborníků z celkem 39 univerzit a vědeckých pracovišť z celkem 13 zemí (Bulharsko, Česká republika, Polsko, Rusko, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Chorvatsko, Maďarsko, Řecko, Turecko, Francie a Španělsko).

Jedním z témat jubilejní slavistické sekce bylo padesáté výročí od bouřlivých událostí roku 1968 v širší (nejen československé) perspektivě. Saša Šmulja ve svém referátu *O 1968. godini u srpskoj književnosti* nastínil koncept zamýšleného článku na téma červnových událostí v bývalé Jugoslávii s důrazem na jejich recepci v tehdejší jugoslávské literatuře. Mieczysław Białowski ve svém příspěvku *Język czeskich wydarzeń roku 1968* podrobně analyzoval lexikum českého periodického tisku během okupace Československa, přičemž dospěl k zajímavým sociolingvistickým konkluzím. Na téma se zaměřil i autor této zprávy, jeho referát *Připoutaný balón a Andílek aneb panna z Bambergu. Filmová tvorba Binky Željzkovové a Marrana Gosova v československé recepci na pozadí pražského jara 1968* měl ambici poukázat prostřednictvím dvou historických sond na některé proměny české a slovenské filmové publicistiky ve vztahu k osmašedesát-

mu. S důsledky vojenského potlačení pražského jara a následné normalizace se tematicky pojil také referát Jaroslava Otčenáška *Česká slavistická folkloristika 1968–1989. Problémy – ztráty – nové směry*, ve kterém autor podrobně analyzoval úskalí, s jakými se česká folkloristika musela během normalizační totality vypořádat, poukázal také na nové tendence tohoto oboru po listopadu 1989. Na téma literatury v sepětí komunistické ideologie a moci narazila také Martina Salhiová ve svém příspěvku o pohádkové tvorbě Karla Šiktance (*Karel Šiktanc's Fairy Tales before and after 1989*). Vladimír Křivánek pro změnu představil nové pohledy na nonkonformní podstatu máchovské tradice (*Paradoxes of the Mácha Tradition*).

Velmi perspektivním tématem souvisejícím s genezí národních literatur uvnitř totalitních struktur se jevil referát Adriany Kovačevové *Homotextuality In Translation: A Case Study Of Polish-Bulgarian Literary Contacts Under Communist Regime*, a to kromě problematiky homotextuality zejména s ohledem na kontaktologické aspekty zaměřené na vztahy dvou národních literatur v totalitním kontextu. O literární problematice genderu poreferovala z nových perspektiv i Alena Zachová (*Receptce genderových stereotypů v české literatuře*). Joanna Wójcik se na konferenci zaměřila na fenomén ženského psaní v současné polské poezii, její referát *Kobieta – historia – poezja. Kilka uwag o współczesnej polskiej poezji kobiet* opět vyvolal obecnější zamyšlení nad problematikou ženského psaní a jeho pozici v současném literárněvědném diskurzu.

Problematikou literatury a politické moci se na konferenci zabývali také příspěvatelé zařazení do velmi početné sekce s názvem *Literatura – Moc – Improvizace*. Kromě referátů zaměřených na bulharskou literaturu se v této sekci objevila také témata

bohemistická, z nichž zaujal příspěvek Alexandry Alexandrovové *Аментам срещу културата: Милан Книжак и чешката рок поезия от края на 60-те години на XX век*, ve kterém se autorka pokusila o uplatnění nových perspektiv v interpretaci poetiky hudebních textů české kontrakultury šedesátých let minulého století. Z bulharistických literárně-vědných příspěvků stojí za pozornost především nové čtení literárního díla Emilijana Staneva, jehož antitotalitní interpretační dekonstrukce se ve svém příspěvku *Фигури на властта в романиите на Ем. Станев* zdařile chopila Taťana Ičevska. Novým prizmatem se na problematiku bulharského národního obrození zaměřila Anna Aleksieva. Využila přitom dichotomii oficiální/neoficiální – okrajové, marginální, nekonformní, které bývají spojovány spíše s dějinami literatur dvacátého století. Aleksieva přitom na bulharském příkladu ukázala, že fenomén transgrese dominantních kulturních diskurzů je hybnou silou v genezi každé národní kultury (*Норма и трансгресия. Официални и субкултурни репрезентации на Възраждането*). V této sekci se krom toho objevily také příspěvky nahlížející některé závažné teoretické otázky týkající se perspektiv humanitních věd. Bogusław Zieliński a Anna Legeżyńska poreferovali o krizi humanitních věd v širších socioekonomických souvislostech (*Kryzys humanistyki, społeczeństwa czy rynku – spojrzenie z polskiej perspektywy*). V tomto ohledu bychom neměli opomenout ani příspěvek Aleksandra Mikołajczaka týkající se problematiky posthumanismu a kompatibility budoucího tzv. postčlověka s tradičními humanitními obory (*Zwrot ku rzezczo – posthumanizm czy nowa humanistyka?*).

Řada zajímavých příspěvků zazněla také v rámci sekce věnované dějinám a aktuálním otázkám univerzitní a akademické slavistiky. Marcel Černý publiku *Paisijových čtení* předsta-

vil dosud prakticky neznámou osobnost české a bulharské slavistiky, muzikologa a plovdivského rodáka, Georgiho Bakardžieva, v referátu *Mezi slavistikou a muzikologií. Odchovanec plovdivské univerzity Georgi Nikolov Bakardžiev-Jantarski (1905–1976) a jeho přínos pro studium česko-bulharských kulturních a hudebních vztahů*. Další příspěvky této sekce byly zaměřeny na problematiku vývoje a na aktuální stav slavistiky na vybraných evropských univerzitách. Rafał Dymczyk nastínil situaci bulharistiky a perspektivy jejich absolventů na Univerzitě Adama Mickiewicze v Poznani (*Bulgarian philology on AMU and its alumni*). Elena Krejčová představila některé nové koncepce brněnské bulharistiky. Převážně bilanční charakter měl společný referát Željky Čelić a Tetyany Fuderer o stavu záhřebské ukrajnistiky (*20 godina ukrajnistike u Zagrebu u usporedbi s akademskim i društvenim položajem ruskoga jezika u Republici Hrvatskoj*).

Na loňských plovdivských *Paisijových čteních* se objevilo jako už tradičně široké spektrum tematických příspěvků, od těch s vyloženě bilančním a statistickým charakterem, což bylo ovšem částečně dáno bilancujícím zaměřením celé konference v souvislosti s významnými jubilei tamní filologie a slavistiky, až po referáty s výraznější ambicí v oblasti filologických a slavistických bádání. Organizátoři navíc začali konferenční sborníky *Hayvnu mpydose* zveřejňovat na webových stránkách Filologické fakulty<sup>1</sup>, což by do budoucna mělo plovdivskou filologii a tím i slavistiku více otevřít nejen vědeckým a odborným kruhům, nýbrž i širší veřejnosti.

<sup>1</sup> Zatím jsou online k dispozici ročníky sborníku *Hayvnu mpydose* z let 2011–2016. Viz <https://science.slovo.uni-plovdiv.net>.

### Mgr. Jakub Mikulecký, Ph.D

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

Valentinská 1, 110 00 Praha, Česká republika

jakub.mikulecky@abv.bg